

Document	Archeologische Quickscan
Plangebied	Polderpark, Anna Paulowna, gemeente Hollands Kroon
Adviesnummer	23127
Opsteller(s)	■■■■■■■■■■ (Archeoloog) & ■■■■■■■■■■ (Senior KNA-Archeoloog)
Datum	03-08-2023

Advies	<u><i>Bestemmingsplan</i></u> <i>Toevoegen dubbelbestemming Waarde- Archeologie conform vrijstellingsgrens beleidskaart archeologie gem. Hollands Kroon (afb. 5)</i> <u><i>Archeologie</i></u> <i>Aanleveren plannen indien ingreep > 10.000 m².</i>
Vervolgtraject	Archeologie West-Friesland zal een tweede versie van de QuickScan opstellen zodra het definitieve bouw- en funderingsplan beschikbaar is en de ingreep de archeologische vrijstellingsgrens uit de beleidskaart overschrijdt. archeologie@hoorn.nl

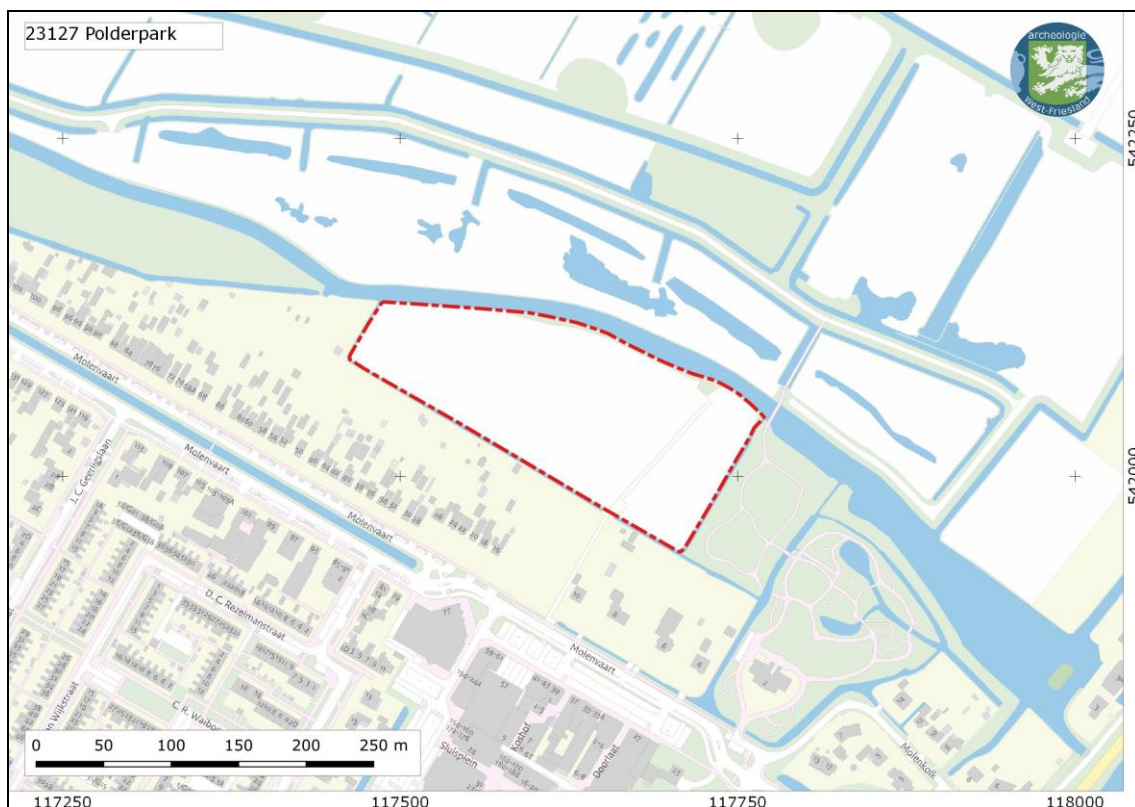
Archeologische Quickscan

1. Inleiding

Op verzoek van de gemeente Hollands Kroon (contactpersoon: ■■■■■■■■■■) is gekeken naar het aspect archeologie met betrekking tot het opstellen van een bestemmingsplan in het kader van grootschalige nieuwbouw achter de Molenvaart 12-15 in Anna Paulowna, gemeente Hollands Kroon.

Het staat in de planning om tussen natuurgebied Kruiszwijn en de Molenvaart in Anna Paulowna het project Polderpark uit te voeren. Binnen het project zullen circa 40 seniorenwoningen worden gebouwd. Het plangebied bedraagt ca. 3 ha. De definitieve bouw/funderingsplannen zijn nog niet bekend.

In het kader van het geplande project wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld.

Afbeelding 1. Het plangebied (rode stippellijn) op een topografische kaart (bron: PDOK).

Afbeelding 2. Overzicht van de geplande nieuwe situatie ter hoogte van het plangebied.

2. Bestemmingsplan en Beleidskaart archeologie

Het plangebied valt binnen het bestemmingsplan Buitengebied Anna Paulowna 3 (vastgesteld 2009-01-19).¹ Middels het bestemmingsplan geldt binnen het plangebied de bestemming Agrarische doeleinden II. Binnen deze bestemming is het aspect archeologie niet opgenomen.

Archeologie West-Friesland heeft voor de gemeente Hollands Kroon een archeologische beleidskaart ontwikkeld. De beleidskaart archeologie met toelichting is op 14 juli 2022 vastgesteld door de

¹ NL.IMRO.19110000PCAPBtngbd3-.

gemeenteraad.² Op de beleidskaart archeologie is aangegeven waar de bekende archeologische waarden zich bevinden en welke archeologische verwachtingen er zijn. De waarden en verwachtingen zijn gecombineerd met een beleidsadvies per zone. Uitgangspunt bij het opstellen van de beleidskaart was de niet vastgestelde kaart uit 2013. De grenzen van de verwachtingsgebieden, die voor de beleidskaart uit 2013 gebaseerd zijn op de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW), zijn grotendeels overgenomen. Voor de beleidskaart archeologie 2022 zijn de bekende waarden (op de landbodem) geheel vernieuwd.

Volgens de beleidskaart ligt het plangebied in een zone met een lage archeologische verwachting voor vindplaatsen uit alle perioden. Hier is een vrijstellingsgrens van 10.000 m² aan verbonden (afb. 3). Het meest zuidoostelijk gelegen deel van het plangebied ligt ter hoogte van een zone met een hoge archeologische waarde voor de Nieuwe Tijd. Hier is een vrijstellingsgrens van 100 m² aan verbonden. De hoge waarde is gebaseerd op de ligging van het gehucht Kleine Sluis. Dit AMK-terrein is niet nader begrensd aan de hand van de kadastrale minuut aangezien de Anna Paulownapolder pas in 1846 is ingepolderd.

Bij ruimtelijke ingrepen gelden de regels zoals vastgesteld in het geldende bestemmingsplan. Als een ontwikkeling niet past binnen het huidige bestemmingsplan wordt getoetst aan de Beleidskaart Archeologie Hollands Kroon. De beschermingsregimes zoals hier vastgesteld zijn leidend. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet worden deze beschermingen overgenomen in het omgevingsplan.

Afbeelding 3. Het plangebied op de beleidskaart archeologie van de gemeente Hollands Kroon.

3. Aardkundig monument & NH2020

Het plangebied ligt ter hoogte van het voormalig Aardkundig monument; 'Oude Veer, Anna Paulownapolder' (nummer 13b, voormalig kreeksysteem en kwelder/wad). Het Oude Veer is een

² Schinning & Soonius 2022.

zeer mooi voorbeeld van een zee-erosiegeul.³ Het plangebied ligt aan het Kruiszwijn, een westelijke zijgeul van de Oude Veer, die voor een deel al bebouwd is door het dorp Kleine Sluis.

De bescherming van Aardkundige waarden is in 2020 overgegaan op de NH2020. De voormalige Aardkundige monumenten (nu Aardkundige waarden) worden beschermd via de regels voor het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en het Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL).

Aardkundig monument 13b is met de overgang naar NH2020 opgenomen als het NNN; Lage Oude Veer, Kruiszwijn en Boermanszwijn (K14) en is opnieuw begrensd. Het huidige plangebied valt buiten de nieuwe begrenzing, vanwege de reeds aanwezige bebouwing. De bescherming van Aardkundige waarden is hier niet langer van toepassing.⁴

4. Cultuurhistorische achtergrond

Voor het bepalen van de aanwezigheid van bewoningsresten uit de Nieuwe Tijd kan gebruik worden gemaakt van historisch kaartmateriaal. Het plangebied ligt in de Anna Paulownapolder. Deze polder is in 1846 drooggelegd. Het plangebied heeft op basis van historisch kaartmateriaal een lage archeologische verwachting voor de Nieuwe Tijd.

De hoge waarde voor de Nieuwe Tijd op de beleidskaart voor het meest zuidoostelijke deel van het plangebied is gebaseerd op de ligging van het gehucht Kleine Sluis (AMK terrein nummer; 14B-008 (14947)). Het betreft het gehucht Kleine Sluis. De begrenzing van deze historische kern is bepaald op grond van de historische kaart uit 1849-1859, schaal 1:25.000. De archeologische waarde van historische kernen bestaat uit de reeds aangetroffen of te verwachten aanwezigheid, boven of onder de grond, van bouwhistorische resten en archeologische sporen en voorwerpen.

Op TopoTijdreis kaarten vanaf de inpoldering van de Anna Paulownapolder is zichtbaar dat ter hoogte van het plangebied geen bebouwing heeft gestaan tot aan de jaren 50 van de vorige eeuw. Op basis van dit gegeven kan gesteld worden dat de begrenzing van het gehucht Kleine Sluis niet tot in het huidige plangebied reikt. Dit wordt verwerkt in de beleidskaart.

5. Archeologisch onderzoek

In 2008 is door RAAP Archeologisch Adviesbureau een bureau- en inventariserend booronderzoek uitgevoerd ter hoogte van het huidige plangebied.⁵ Gezien de geo(morfo)logie van het plangebied werd de mogelijke aanwezigheid van (veraard) veen in de ondergrond van het plangebied verwacht. Op basis van dit gegeven werd een middelmatige archeologische verwachting voor vindplaatsen (archeologische resten) uit de periode Late IJzertijd t/m circa 1200 na Chr. aangehouden.

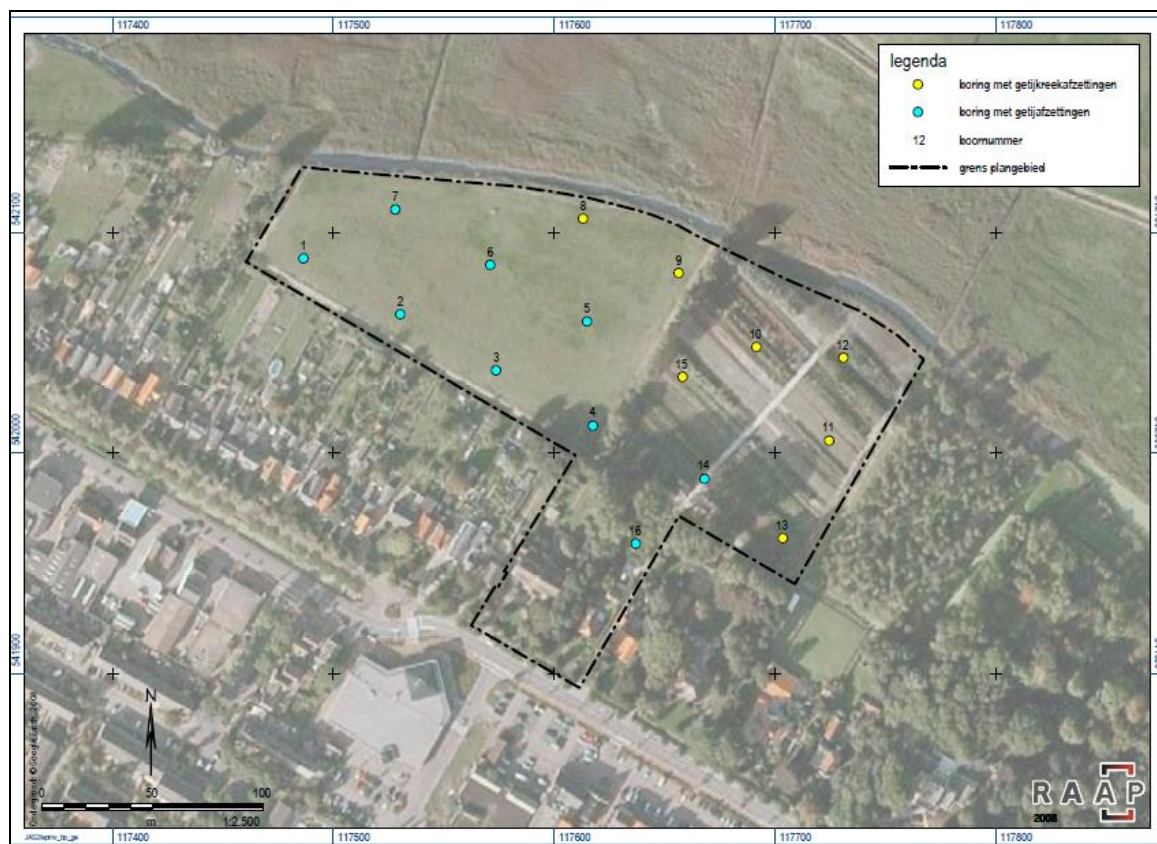
Tijdens het veldonderzoek zijn 16 boringen verricht. Een verkennend booronderzoek kan inzicht verschaffen in de mate van intactheid van het bodemprofiel en de geologische opbouw, maar is niet geschikt om de te verwachten nederzettingen uit de Late IJzertijd tot en met de Vroege Middeleeuwen op te sporen. De top van het bodemprofiel bestond uit lagunaire zand- en kleiafzettingen. Zowel het zand als het kleipakket worden geïnterpreteerd als laatmiddeleeuwse afzetting behorende tot het Laagpakket van Walcheren. Hieronder bevindt zich een veenpakket. Het veenpakket bleek in het zuidwestelijke deel van het plangebied deels intact (afb. 4). In het noordoosten van het plangebied hebben getijkreekaafzettingen het veen geërodeerd, aangezien slechts een dun verspoeld en verslagen restant van het veenpakket werd aangetroffen. Er is geen veraard veen aangetroffen. Op grond van het ontbreken van aanwijzingen voor de mogelijke aanwezigheid van archeologische resten werd geen archeologisch vervolgonderzoek aanbevolen. Zoals destijds aangegeven is de gekozen onderzoeksmethode niet geschikt om de te verwachten nederzettingen uit de Late IJzertijd tot en met de Vroege Middeleeuwen op te sporen.

³ De Straat Milieu-adviseurs 2004: p. 53-54.

⁴ Provincie Noord-Holland, 2020, bijlage 5.

⁵ Coppens 2008: Archiszaaknummer 2205398100.

Deze kunnen nog aanwezig zijn in het zuidwestelijke deel van het plangebied. De resten bevinden zich ter hoogte van het (deels geërodeerde) veenpakket op een diepte variërend van 60 tot 100 cm beneden het maaiveld.

Afbeelding 4. Resultaten booronderzoek uit 2008 (Overgenomen uit RAAP-notitie 2853).

6. Conclusie

Het staat in de planning om tussen natuurgebied Kruiszwijn en de Molenvaart in Anna Paulowna het project Polderpark uit te voeren. Binnen het project zullen circa 40 seniorenwoningen worden gebouwd. Het plangebied bedraagt ca. 3 ha. De definitieve bouw/funderingsplannen zijn nog niet bekend. In het kader van het geplande project wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld. Volgens de beleidskaart ligt het plangebied in een zone met een lage archeologische verwachting voor vindplaatsen uit alle perioden. Hier is een vrijstellingsgrens van 10.000 m² aan verbonden (afb. 3). Uit het verkennend booronderzoek is naar voren gekomen dat in het zuidwestelijke deel mogelijk vindplaatsen uit de periode IJzertijd- Vroege Middeleeuwen aanwezig zijn op het veen, dat is afgedekt door laatmiddeleeuwse afzettingen. De top van het veen bevindt zich op een diepte variërend van 60 tot 100 cm beneden het maaiveld.

Het meest zuidoostelijk gelegen deel van het plangebied ligt ter hoogte van een zone met een hoge archeologische waarde voor de Nieuwe Tijd. Op basis van de nadere bestudering van het historisch kaartmateriaal is de hoge waarde voor vindplaatsen uit de Nieuwe Tijd binnen het plangebied vervallen.

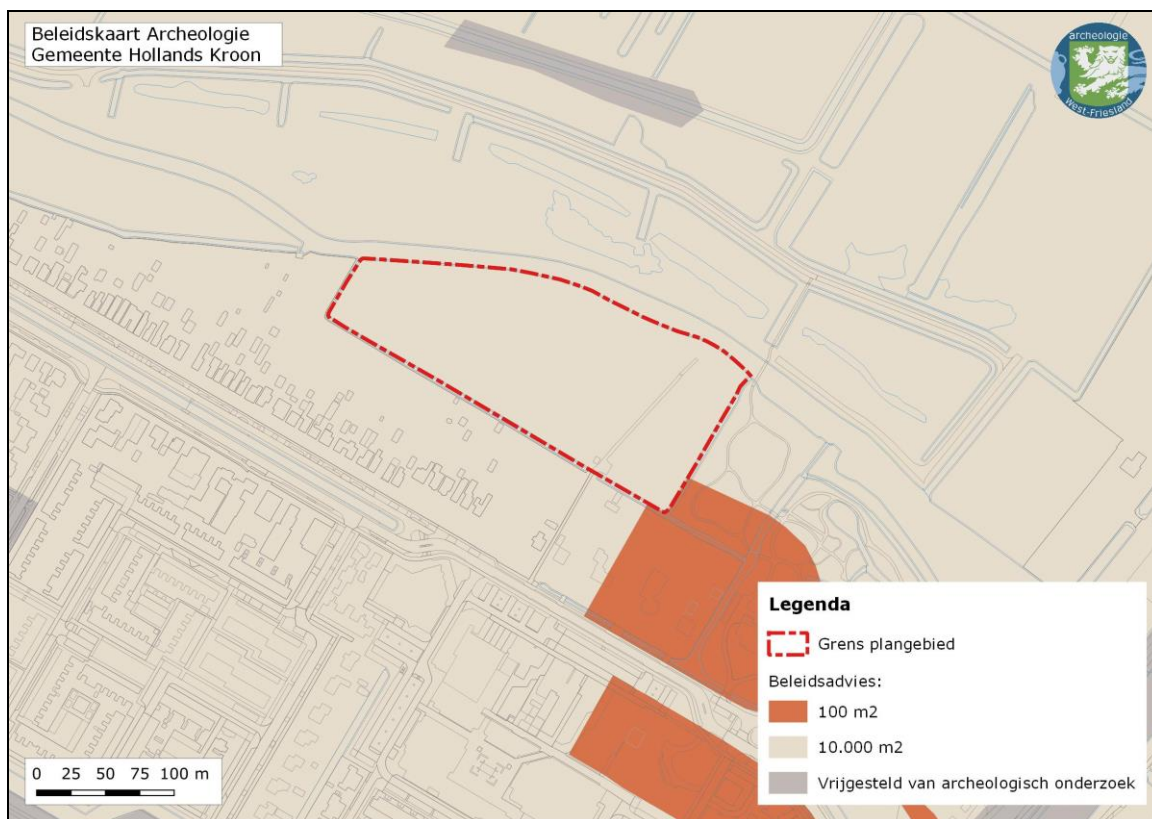
7. Advies

Bestemmingsplan

Archeologie West-Friesland adviseert met betrekking tot het bestemmingsplan om archeologische vrijstellingsgrenzen op te nemen in het nieuwe bestemmingsplan conform de vrijstellingsgrens, zoals aangegeven op de aangepaste beleidskaart archeologie van de gemeente Hollands Kroon (afb. 5).

Archeologie

Aangezien voor de geplande ontwikkelingen nog geen concrete plannen beschikbaar zijn, kan momenteel geen definitief advies worden gegeven. Het advies wordt aangevuld na het aanleveren van de bouw- en funderingsplannen (archeologie@hoorn.nl).

Afbeelding 5. Ligging plangebied op de aangepaste beleidskaart archeologie

8. Bronnen

Coppens, C.F.H., 2008. Plangebied Molenvaert Staete, gemeente Anna Paulowna; archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek. *RAAP-NOTITIE 2853*. RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., Weesp.

De Straat Milieu-adviseurs, 2004. Actualisatie Intentieprogramma Bodembeschermingsgebieden. Bescherming en behoud aardkundig erfgoed van de Provincie Noord-Holland, *Rapport B01B0497/tba*, Arnhem.

Provincie Noord-Holland, 2020. Omgevingsverordening NH2020 (vastgesteld door Provinciale Staten op 22 oktober 2020 en geldig vanaf 17 november 2020).

Schinning, F.C. & C.M. Soonius, 2022. Toelichting Beleidskaart Archeologie gemeente Hollands Kroon. *West-Friese Archeologische Notities 65*. Archeologie West-Friesland, Hoorn.